A Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet
ALAPÍTÓ OKIRATA
(EGYSÉGES SZERKEZETBEN)

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény, valamint a költségvetési szervek jogállásáról és gazdálkodásáról szóló 2008. évi CV. törvény (a továbbiakban: Kt.) 2. §-ának (2) bekezdése és 3. §-ának (4) bekezdése, valamint 8. § (2) bekezdés a) pontja és a Magyar Bányászati és Földtani Hivatalról szóló 267/2006. (XII. 20.) Korm. rendelet alapján a Magyar Állami Eötvös Lóránd Geofizikai Intézet (a továbbiakban: ELGI), közszolgáltató közintézet költségvetési szerv Alapító Okiratát – az államháztartásért felelős miniszter előzetes egyetértésével – a következők szerint foglalom a módosításokkal egységes szerkezetbe.

I.

Általános rendelkezések

1. Az intézmény neve: Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet
Rövidített neve: ELGI

oroszul:	Венгерский Государственный Геофизический Институт им. Лоранда Этвеша
angolul:	Eötvös Lorand Geophysical Institute of Hungary
németül:	Ungarisches Geophysicalisches Institut Loránd Eötvös
spanyolul:	Instituto Hungaro de Geofisica Lorand Eötvös

2. Az ELGI székhelye: 1145 Budapest XIV. Columbus utca 17-23

3. Az ELGI alapító szerve: a Magyar Köztársaság Kormánya

4. Alapításának éve: 1907. május 15. (függelék).

5. Az irányító szervének neve, székhelye

Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium
1054. Budapest, Akadémia u. 3.

6. Az ELGI gazdálkodási jogköre

Az Intézet a Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium költségvetési fejezetében az „5. Bányászati és Földtani Intézmények" cím alá sorolt, elsősorban szakmai célú költségvetési keretekkel rendelkező önállóan működő közszolgáltató költségvetési szerv, közintézet. Az ELGI pénzügyi és számviteli gazdálkodási feladatait az önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkező Magyar Bányászati és Földtani Hivatal látja el. Az intézmény működéséhez szükséges forrást az intézményi működési bevétel és a költségvetési támogatás biztosítja.

7. Az ELGI működési jogköre

Az Intézet működési köre országos.

8. Az ELGI vezetőjének kinevezési rendje

Az ELGI igazgatóját a közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter az MBFH elnökének javaslatára nevezi ki.

9. Az ELGI foglalkoztatottaira vonatkozó foglalkoztatási jogviszony

Az ELGI által foglalkoztatottak közalkalmazottak, az Intézet közalkalmazottainak jogállására a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény rendelkezései az irányadók. Az ELGI közalkalmazottai felett a munkáltatói jogkört az igazgató gyakorolja.

10. Az Intézet Szervezeti és Működési Szabályzatát a közlekedési hírközlési és energiaügyi miniszter adja ki.

II.
Az ELGI alaptevékenysége, közfeladatai

1. Az ELGI geofizikai kutatási feladatai

1. Magyarország geofizikai ismeretességének növelésére irányuló kutatás

- a földkéreg anyagi, szerkezeti és fejlődéstörténeti sajátosságainak megismerésére irányuló geofizikai tudományos kutatás végzése és koordinálása;
- az ország területének geofizikai felmérése, információk gyűjtése, térképek és azok szöveges magyarázatának készítése, közreadása;
- a földi erőterek eloszlásának és változásainak folyamatos mérése, gravimetriai és mágneses alaphálózatok fenntartása, üzemeltetése;

2. Magyarország földtani erőforrás-gazdálkodását megalapozó geofizikai kutatások

- a geofizikai kutatással, az adatok elemzésével és komplex értelmezésével részvétel az ásványi nyersanyagkészlet felmérésében, az egyes nyersanyag-előfordulási területek és egyes nyersanyagok részletesebb kutatásában, valamint a kitermelhetőség környezeti (érzékenységi és terhelhetőségi) és egyéb kockázati feltételeinek meghatározásában, az Országos Ásványvagyon-nyilvántartás fejlesztésében, valamint az egyes területek bányászati koncesszióba adása vagy bányászati engedély kiadása folyamatában;
- a megújuló vagy korlátozottan megújuló földtani természeti erőforrások, a geotermikus energia földtani viszonyainak geofizikai vizsgálata, országos felmérése, egyes előfordulásainak részletesebb vizsgálata valamint a geofizikai adatok komplex értelmezésével részvétel a kitermelhetőség környezeti (érzékenységi és terhelhetőségi) és egyéb kockázati feltételeinek meghatározásában, az Országos Geotermikus energiavagyon-nyilvántartás fejlesztésében, valamint az egyes területek bányászati koncesszióba adása vagy bányászati engedély kiadása folyamatában;

- a földtani közeg hasznosítási lehetőségeinek felmérése, értékelése és a hasznosítás földtani feltételei meghatározásának geofizikai megalapozása;
- a földtani veszélyforrások, a földtani természeti jelenségek, és az ember - földtani környezet kölcsönhatás következtében fellépő hatások geofizikai vizsgálata, valamint a megelőző és az utólagos intézkedések kimunkálásával kapcsolatos kutatás-fejlesztés geofizikai megalapozása;
- a bányászat környezeti és humánkockázati hatásaival összefüggő geofizikai kutatások és felmérések végzése;
- a kiemelt jelentőségű nagyberuházások tervezésének, kivitelezésének földtani megalapozásához geofizikai mérések és értékelések végzése;
- az országos és regionális szintű területfejlesztés megalapozásához komplex földtani értékelés és adatszolgáltatás végzésében való részvétel;
- az állami beruházásokhoz kapcsolódó mérnökgeofizikai, műtárgy-diagnosztikai vizsgálatok végzése;

3. Magyarország geofizikai tér-adat infrastruktúrájának fejlesztése

- közreműködés a Magyar Állami Földtani, Geofizikai és Bányászati Adattár valamint a Földtani és Bányászati Információs Rendszer kiépítésében, fejlesztésében és működtetésében;
- földtani – geofizikai térmodellek fejlesztése, kapcsolódó térinformatikai adatbázisok létesítése

4. Magyarország földtani kutatásához kapcsolódó geofizikai közszolgálati feladatok

- a Geofizikai szakkönyvtár üzemeltetése
- obszervatóriumok, laboratóriumok működtetése, kalibrációs mérések végzése;
- Magyar Állami Földtani, Geofizikai és Bányászati Adattár részét képező Eötvös-inga, gravitációs, mágneses, geoelektromos, mélyfúrási geofizikai és szeizmikus alapadatok tárolása, kezelése és szolgáltatása;
- az Eötvös Loránd geofizikai emlékgyűjtemény és műszermúzeum fenntartása, működtetése, az Eötvös hagyaték kezelése
- hatóságok által kért geofizikai szakvélemények készítése;
- a geofizikai ismeretek népszerűsítése, oktatása;
- részvétel nemzetközi geofizikai kutató hálózatok munkájában, kapcsolattartás külföldi szakmai szervezetekkel.

5. Más állami költségvetési szerv részére végzett földtani kutatás

Az ELGI éves kutatási tervet készít, melyet az Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke az éves szakmai célú költségvetési keret függvényében hagy jóvá. Az Intézet a kutatási terv végrehajtásáról kutatási jelentést készít.

2. Az ELGI tevékenységi köre az államháztartási szakfeladat-rend szerint:

2009. december 31-ig:

731014 – Természettudományi kutatás és kísérleti fejlesztés

2010. január 1-től:
721961 Földtudományi alapkutatás,
721962 Földtudományi alkalmazott kutatás,
721963 Földtudományi kísérleti fejlesztés
581400 Folyóirat, időszaki kiadvány kiadása
265100 Mérőműszer gyártás
620900 Egyéb információtechnológiai szolgáltatás
712101 Mérőeszközök hitelesítése
712109 Egyéb, hatósági eljárás érdekében végzett műszaki vizsgálat, elemzés
910121 Könyvtári állomány gyarapítása, nyilvántartása
910123 Könyvtári szolgáltatások
910201 Múzeumi gyűjteményi tevékenység
910203 Múzeumi kiállítási tevékenység
855937 Máshova nem sorolható egyéb felsőoktatás
452000 Gépjárműjavítás, - karbantartás

A „Kisegítő tevékenységek" kiadási összege nem haladhatja meg a költségvetési szerv kiadásainak 10 %-át.

III.
Az Intézet azonosító adatai

Költségvetési fejezet:	XVII. fejezet Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium
Költségvetési cím:	5. cím
Költségvetési alcím	3. alcím
Költségvetési szektor:	1051
Költségvetési szakágazat:	721900 Egyéb természettudományi, műszaki kutatás, fejlesztés
PIR törzsszám:	303718
Államháztartási egyedi azonosító:	048262
Adószám:	15303718-2-42
Statisztikai számjel:	15303718 7219 312 01

A jelen egységes szerkezetű módosított alapító okirat a Magyar Államkincstár törzskönyvi nyilvántartásába történő bejegyzés napjával lép hatályba.

Budapest, 2009. december „9.".

Hónig Péter
közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter

Preambulum

A Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet gyökerei Eötvös Lorándnak az 1880-as évek második felében megkezdett gravitációs kutatásáig nyúlnak vissza. Eötvös Loránd gravitációs, majd később földmágneses kutatásait a ma nevét viselő tudományegyetem Fizikai Intézetében, a Magyar Tudományos Akadémia részben anyagi, de főleg erkölcsi és Semsey Andor, a századforduló nagyvonalú tudománypártoló mecénásának anyagi támogatásával végezte. Kutatásairól rendszeresen beszámolt az Internationale Erdmessung (a Nemzetközi Geodéziai és Geofizikai Unió - IUGG - elődje) konferenciáin, ahol beszámolóival óriási feltűnést keltett. A társaság 1906-ban Budapesten tartotta XV. kongresszusát. A résztvevőknek alkalmuk nyílt, hogy a később világhírűvé vált Eötvös-féle torziós ingával végzett terepi méréseket Arad környékén személyesen tanulmányozzák.

A látottak olyan nagy hatással voltak a konferencia résztvevőire, hogy beadvánnyal fordultak a magyar kormányhoz, melyben felhívták a figyelmet Eötvös kutatásainak fontosságára és felkérték a kormányt a kutatások anyagi támogatására. A kérés meghallgatásra talált, a kormány a gróf Apponyi Albert vezette Magyar Királyi Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium 28762/907 számú, 1907 évi május 15-én kelt rendeletével 1907-től kezdődően évi 60.000 koronát utalt ki **"A báró Eötvös Lóránt-féle csavarási inga** *kísérletek támogatására."* Ettől az időponttól kezdve Eötvös 1919-ben bekövetkezett haláláig geofizikai kutatásai önálló állami költségvetésből, az egyetem Fizikai Intézetének keretében folytak, de a kormányrendeletnek megfelelően a támogatásból beszerzett műszereket és tárgyakat az egyetem Fizikai Intézetétől elkülönítve leltározták. **Így ezt az időpontot tekintjük a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet megalakulásának.**

Eötvös halálával a személye általi intézményi kötelék megszakadt. Böckh Hugó miniszteri tanácsos, a Pénzügyminisztérium Bányakutatási Osztályának vezetője arra törekedett, hogy a geofizikai kutatások a Pénzügyminisztérium Bányakutatási Osztálya felügyelete alá kerüljenek. Ezt a törekvést Pekár Dezső, Eötvös legrégebbi munkatársa és terepi kutatásainak vezetője is támogatta. A Pénzügyminisztérium ilyen irányú javaslatát a Vallás és Közoktatásügyi Miniszter 1919. november 18-án kelt (167.608/1919./B,XVI. számú) átiratában elfogadta. Az átirat szavai szerint: *"Folyó év augusztus 23-án 26.973 sz. alatt kelt nagybecsű átiratára van szerencsém tisztelettel értesíteni Nagyméltóságodat, hogy a nagyemlékű báró Eötvös Loránd által felfedezett és meginditott geofizikai kutatásoknak tárcám vagyonkezeléséhez tartozó és különállóan leltározott tárgyait és műszereit a pénzügyi tárca hatáskörébe átengedem."*
Ugyanez az átirat azonban a tudományos kutatások folytatása érdekében a következőket is tartalmazza: "Teljes tudatában e világhírű felfedezés tudományos és gyakorlati jelentőségének, biztosítékot kérnék
azonban aziránt, hogy a geofizikai állomás a jövőben nem csupán csak gyakorlati célokat fog szolgálni, hanem a geofizikai tudományos kutatást továbbra is folytatni fogja és alkalmat ad a magyar tudós világnak is az e téren való kutató, kísérletező munkára."

Ettől kezdve a geofizikai kutatások a Pénzügyminisztérium Bányakutatási Osztálya által folyósított elkülönített állami költségvetésből, az egyetemtől különválva, önálló szervezeti keretben folytak.

A geofizikai kutatások vezetésével Pekár Dezső miniszteri tanácsos főgeofizikust bízták meg. Az intézmény eleinte " Eötvös Loránd-féle geofizikai kutatások " néven szerepelt, de Pekár Dezső "Báró Eötvös Loránd Geofizikai Intézet"-nek nevezte és ez az elnevezés közhasználatúvá vált. A hivatalos iratokban a minisztériumok, a kormány, sőt a törvényhozás is ezt a nevet használta.

A Magyar Királyi Báró Eötvös Loránd Geofizikai Intézet megalakulásakor meghatározott feladatai

1) Az Eötvös- féle torziós inga hazai és külföldi tapasztalatok alapján történő folyamatos tökéletesítése, szoros együttműködésben az ingákat gyártó Süss Nándor-féle Precíziós Mechanikai és Optikai Intézettel (a MOM elődje)

2) Rendszeres terepi mérések a nyersanyagkutatás szolgálatában.

3) Külföldi tudományos kapcsolatok kiépítése, fenntartása és fejlesztése.

4) Újabb geofizikai kutatómódszerek (szeizmikus, különböző elektromos, akusztikus, radioaktív, stb.) kipróbálása és azokra való berendezkedés.

5) A tudományos eredmények publikálása magyar és angol nyelven.

Fentieken túlmenően, igencsak figyelemre méltó Pekár Dezső alábbi, mai napig érvényes megjegyzése: *"Bármennyire fontosak is a gyakorlati mérések, az Eötvös Intézetet, mint tudományos intézményt nem lehet áldozatul dobni a gyakorlati méréseknek és hogy a magyar tudománynak ezen világhírű intézményét, bármilyen nehezek is ma a viszonyok, továbbra is meg kell tartani azon a tudományos nívón, amelyre Eötvös világra szóló felfedezése emelte."*